

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1903. Första Kammaren. N:o 31.

Fredagen den 3 april.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *von Friesen* aflämnade Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående ägoutbyte med Karlskrona stad;

2:o) angående öfverlåtande till staden Helsingborg af skånska husarregementets nuvarande kasernområde m. m.;

3:o) i fråga om användande under år 1904 af behållning å ett på extra stat för år 1902 anvisadt anslag till åtgärder för att befrämja tillgodogörandet af den i landets torfmossar befintliga bränsletillgång m. m.;

4:o) angående disposition af hufvudgården till förra skvadronschefsbostället Vången n:o 1 i Jämtlands län för anordnande af en uppfödninganstalt för afvelshingstar;

5:o) angående eftergift å arrendeafgifterna för arrendeåret 1902—1903 för utarrenderade kronoegendomar inom vissa län;

6:o) angående inrättande af en ny skogsskola i Norrland;

7:o) angående försäljning till Södermanlands läns landsting af ett jordområde om 41,3 ar från kronohemmanen Gredby n:is 1 och 2 i nämnda län; samt

8:o) angående tillgodogörandet af vissa magnesitfyndigheter å kronojord inom Kvickjocks kapellförsamling af Norrbottens län.

Justerades protokollet för den 27 nästlidne månad.

Anmäldes och bordlades konstitutionsutskottets memorial och utlåtande:

n:o 4, angående skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om inrättande af en administrativ högsta domstol; och

n:o 5, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af ett statsdepartement för kommunikationer och allmänna arbeten.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 253, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 21, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Konungen angående kompetensvillkoren för lokomotivpersonalen vid järnvägarne m. m., beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 2.

Anställdes jämlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 34 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen på extra stat för år 1904 anvisar ett anslag af 5,000 kronor till svinafvelns befrämjande, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, till anställande af en statskonsulent i svinskötsel på extra stat för år 1904 anvisat ett anslag af 5,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 77;

Nej — 61.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 254, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 89 ja och 131 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 166 ja och 192 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 41, punkten 1, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning och med godkännande af de vid statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 12 sistlidne januari fogade kostnadsberäkning och förslag till stater för infanteriet, kavalleriet, artilleriet, artilleriets tygstater, fortifikationen och trängen (bil. 3—59 vid berörda statsrådsprotokoll), höja anslaget till aflöning och rekrytering m. m., nu 13,833,029 kronor, med 1,889,767 kronor till 15,722,796 kronor, samt

att Riksdagen må, vid godkännande af förslag till stater för Boden-Karlsborgs artilleriregemente och positionsartilleriregementet, medgifva, att uppkommande besparingar å de till hvardera af nämnda regementen anvisade anslagsmedel få under öfvergångstiden användas till bestridande af förekommande utgifter för regementets uppsättning och utrustning, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, med godkännande af den vid utskottets utlåtande n:o 5 fogade kostnadsberäkning (bil. 1 vid samma utlåtande), på det sätt bifallit Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, att Riksdagen, med godkännande af de vid statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 12 sistlidne januari fogade förslag till stater för infanteriet, kavalleriet, artilleriet, artilleriets tygstater, fortifikationen och trängen (bil. 4—59 vid berörda statsrådsprotokoll), höjt anslaget till aflöning och rekrytering m. m., nu 13,833,029 kronor, med 1,512,668 kronor till 15,345,697 kronor, samt,

vid godkännande af förslag till stater för Boden-Karlsborgs artilleriregemente och positionsartilleriregementet, medgifvit, att uppkommande besparingar å de till hvartdera af nämnda regementen anvisade anslagsmedel få under öfvergångstiden användas till bestridande af förekommande utgifter för regementets uppsättning och utrustning.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 119;

Nej — 19.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsänt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 255, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 21 ja och 199 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 140 ja och 218 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 41, punkten 3, förslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Kungl. Maj:ts framställningar, att den till reservunderlöjtnant utgående ekiperingshjälp måtte höjas från 500 till 700 kronor, samt att det i anslaget till reservbefålet rubrik förekommande ordet »högst» måtte därifrån utgå, måtte af Riksdagen bifallas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, icke bifallit Kungl. Maj:ts förevarande framställningar.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 123;

Nej — 16.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 256, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 34 ja och 182 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 157 ja och 198 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 41, punkten 4, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 12 sistlidne januari fogade förslag till stat för artilleri- och ingenjörhögskolan (bil. 79 vid berörda statsrådsprotokoll), höja anslaget till krigshögskolor, nu 68,725 kronor, med 17,785 kronor till 86,510 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, på det sätt bifallit Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande framställning, att Riksdagen, med godkännande af det vid statsutskottets utlåtande n:o 5 fogade förslag till stat för artilleri- och ingenjörhögskolan (bil. 3 vid berörda utlåtande), höjt anslaget till krigshögskolor, nu 68,725 kronor, med 8,480 kronor till 77,205 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 115;

Nej — 20.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 257, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 14 ja och 207 nej, samt att

båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 129 ja och 227 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 41, punkten 5, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, höja anslaget till militärläkares undervisning, nu 6,350 kronor, med 1,650 kronor till 8,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, med afslag å Kungl. Maj:ts framställning om höjning af anslaget till militärläkares undervisning, i riksstaten för år 1904 uppfört detta anslag med oförändradt belopp, 6,350 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 114;

Nej — 22.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerat och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 258, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 62 ja och 158 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 176 ja och 180 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 41, punkten 6, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning samt med afslag å herrar Söderbergs, Magnussons, Johanssons i Aflösa, Eriksons och Johansons i Mossebo i ämnet väckta motioner, öka anslaget till de värnepliktiges aflöning, inskrifning och redovisning m. m., nu 1,563,980 kronor, med 496,512 kronor till 2,060,492 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, i anledning af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning och ofvanberörda motioner, för bestämmande af värnpliktiges dag-aflöning till 50 öre, ökat anslaget till de värnpliktiges aflöning, inskrifning och redovisning m. m., nu 1,563,980 kronor, med 1,512,993 kronor till 3,076,973 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 127;

Nej — 9.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsänt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 259, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 96 ja och 124 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 223 ja och 133 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 42, punkten 1, förslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts därom framställda förslag, till förändring af den nuvarande byggnaden för folkskolelärarseminariet i Linköping samt uppförande å seminariets tomt af

dels en byggnad för undervisning i gymnastik, teckning och musik, dels ock bostadshus för seminariets rektor, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med för ändamålet upprättade ritningar, beviljar ett anslag af 92,200 kronor samt däraf på extra stat för år 1904 anvisar ett belopp af 60,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, på det sätt bifallit Kungl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen, för uppförande å folkskolelärareseminariets i Linköping tomt af en byggnad för undervisning i gymnastik, teckning och musik i hufvudsaklig öfverensstämmelse med för ändamålet upprättade ritningar, beviljat ett anslag af 49,500 kronor och däraf på extra stat för år 1904 anvisat ett belopp af 25,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 84;

Nej — 53.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 260, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 87 ja och 134 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 171 ja och 187 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 42, punkten 2, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen, i anledning af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, till Sveriges centralförening för idrottens främjande på extra stat för år 1904 beviljar ett anslag af 10,000 kronor att utgå enligt

de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, afslagit Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 76;

Nej — 60.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 261, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 33 ja och 185 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 109 ja och 245 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af bevillningsutskottet i dess memorial n:o 33 föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att i tulltaxan skall införas en så lydande rubrik:

Kolsyra, flytande ..... 1 kilogram 0: 10

Ann. Vid tullbehandling af flytande kolsyra, inkommande i metallcylinder, skall för själfva cylindern tull särskildt beräknas. Är cylindern af svensk tillverkning eller i Sverige vederbörligen införtullad och har densamma före utförseln blifvit försedd med tullplomb, som vid återinförseln befinnes orubbad, må cylindern tullfritt till riket införas;

att den vid slutet af gällande tulltaxa förekommande anmärkningen 2 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Ann. 2. Kärll och omslag eller s. k. emballage, hvari varor inkomma, då därmed synbarligen afses endast varans skydd samt ej, enligt sär-

skilda stadganden i taxan, emballaget skall inbegripas i vikten för tullberäkningen eller tull därför särskildt beräknas, äro från tullafgift fria; och

att i gällande taratariff skall intagas följande bestämmelse:

Kolsyra, flytande, i metallycylinder ..... 70 procent,

röstas

Ja;

Den, det ej vill, röstas

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit, att tullen å flytande kolsyra skall bibehållas oförändrad.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 95;

Nej — 39.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 262, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 35 ja och 183 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 130 ja och 222 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande af bevillningsutskottet i dess memorial n:o 35 föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att herr Enanders förevarande motion om tillägg till 8 och 12 §§ bevillningsförordningen icke måtte i frågans nuvarande läge till någon Riksdagens åtgärd föranleda, röstas

Ja;

Den, det ej vill, röstas

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren beslutit, att till gällande bevillningsförordning 8 § 2 mom. a) skall fogas en punkt af följande innehåll: »skogsafverkningsrörelse för annat ändamål än husbehof», samt att äfvenledes till samma förordnings 12 § skall fogas ett moment af följande lydelse: »för inkomst, hvarom i 8 § 2 mom. a) sägs, där skogsområdet är beläget».

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 121;

Nej — 16.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerat och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån protokollsutdrag, n:o 263, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 85 ja och 130 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 206 ja och 146 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Föredrogs å nyo Första Kammarens tillfälliga utskotts den 31 sistlidne mars och den 1 innevarande april bordlagda utlåtande n:o 7, angående herr C. P. af Buréns motion n:o 48 om skrifvelse till Konungen i fråga om införande i folkskolor och elementarläroverk af undervisning i skogsvård.

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.*

Friherre Tamm: Jag är skyldig erkänna två fel, som förekomma i utskottets betänkande: det ena redan på första raden, där ordet »som» naturligtvis skall utgå och det andra på sidan 2, rad 10 nedifrån, där ordet »planteringslag» skall ändras till »planteringsdag.»

Herr af Burén: Min motion om införande i skolorna af obligatorisk undervisning af skogsvård tror jag att utskottet behandlat alltför lättvindigt, och jag tror, att utskottet alls icke lagt märke till den stora vikt och betydelse, som vården om skogarne har särskildt för vårt land med hänsyn till dess nordliga läge och kalla klimat. Jag skall därför tillåta mig att lämna en kort redogörelse för frågans innebörd.

Med rätta har man kallat jordbruket för vår modernäring. Men hurudan hade vår jordbruksnäring varit, om den icke haft

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

skogarne till sitt ryggstöd? Man har äfven kallat bergsbruket, särskildt järnhandteringen, för vår andra modernäring. Men hurudan hade denna handtering varit, om den icke haft skogarne till sitt ryggstöd? Ja, jag vågar fråga: hurudan hade hela vårt lands ställning varit, om det icke haft skogarne till sitt ryggstöd? Det kunna vi få en sorglig förnimmelse af, om vi studera vår statistik. Den upplyser oss nämligen om att i vårt land finnes icke mindre än 40 procent ödeland eller improduktiv mark, och om man besöker de fattigas boningar på västkusten, så finner man, att de använda hafstång och kreatursspilling till brännved för att därmed koka sin mat och värma sig. Jag har icke reda på arealen af de försumpade marker, som finnas i Norrland, men skogskommittéen har i sitt betänkande angifvit följande kalmars-arealer söder om Dalälven, nämligen: i Göteborgs och Bohus län 100,000 hektar, i Hallands län 185,000 hektar, i Älfsborgs län 86,000 hektar, i Skaraborgs län 29,000 hektar, i Kronobergs län 30,000 hektar, i Kristianstads län 85,000 hektar och i Malmöhus län 15,000 hektar kalmarker eller öfver en million tunnland. Kunna nu dessa kalmarker eller improduktiva ödeland göras skogbärande? Ja, utan tvifvel; men därtill fordras kunskaper och undervisning, huru detta lämpligt skall kunna ske, samt offervillig fosterlandskärlek, som ensamt förmår att skapa den lefvande kraft, som erfordras för att inse nödvändigheten af att bilda och väl vårda våra skogar. Denna fosterlandskärlek är det tyvärr ondt om. Tendensen är nu den, att »yxan skall gå, det räcker i min tid»; och om man låter denna tendens göra sig gällande, så har man att befara, att detta improduktiva ödeland kommer att ökas i stället för att minskas. Då går den profetian i fullbordan, som vårt sekularsnille biskop Agardh uttalade på 1820-talet: »Sverige utan skog — ett benrangel, omgifvet af några slarfvor, som man kallar skog».

Jag skall nu öfvergå till den produktiva delen af vårt land. Går jag då till vår statistik, så finner jag, att den produktiva delen af vårt land utgöres af öfver 20 millioner hektar skogsmark mot 5 millioner hektar inägojord. Man vet, att denna skogsmark icke kan användas till något annat eller något bättre än skogsodling. Här af följer ju, att skogsbruket är landets mest naturliga näring. Men icke nog därmed. Sedan skogen numera fått ett mycket högt värde, är ingenting så begärligt som skog och ingenting är så lätt att förvandla i penningar som skog. Detta värde ökas i samma mån som man fått insikt om, huru man skall behandla skogen, om dess skötsel och dess vård, och då man gjort den erfarenheten att skogen, på ett rationellt sätt skött, lämnar värdefulla och dyrbara skördar. Härmed hafva vi nu visserligen icke kommit så långt i vårt land, emedan, såsom herrarne nog veta, det i detta fall är en lång tid, som ligger mellan sådd och skörd.

Men principen, själfva principen och systemet äro dock fastslagna för de *allmänna* skogarne i vårt land; och denna princip lyder: skogskapitalets bildande och bevarande för uthållig afkastning. Virkesförrådet i våra skogar bör vara så stort, att den årliga tillväxten däraf räcker till icke allenast för husbehovet utan äfven för alla öfriga behof. Skogskapitalet bör så att säga ligga i taka händer, försävidt man vill däraf hafva en uthållig och stigande afkastning. Men nu är det tyvärr icke mer än ungefärligen 15 procent af vår skogsareal, som består af allmänna skogar, med afseende å hvilka detta system är fastslaget. De öfriga 85 procenten eller mellan 30 och 40 millioner tunnland skogsmark äro privat egendom, och det är just därför som jag är så angelägen om att det för de allmänna skogarne fastslagna systemet skall tillämpas äfven på dessa 85 procent. Det finnes två vägar att nå detta önskemål. Den ena vägen är lagvägen, och därom få vi nog tillfälle att tala, då skogsutskottet kommer med sitt betänkande. Den andra vägen, som tilltalar mig mest, är att uppfostrå våra barn så, att den privata skogshushållningen en gång kan öfvertaga ansvaret för att skogen skötes ordentligt, ansvaret för bedrifvandet af ett uthålligt skogsbruk. Detta är så mycket angelägnare, som röster höjas för att staten icke vidare skall inköpa någon mark för bildande af statsskogar. Jag hoppas dock, att dessa röster aldrig måtte få någon framgång inom den svenska representationen.

Hvilka resultat som kunna vinnas af det system, som är fastslaget för de allmänna skogarne i vårt land, kunna vi se på några kronoparker, som längst varit föremål för rationell behandling. Vi hafva nämligen i Skaraborgs län en kronopark, som heter Kinna. Den har en areal af 2,701 hektar och ehuru omloppstiden ännu icke är genomförd, lämnar den dock en afkastning af mellan 40,000 och 50,000 kronor årligen. År 1900 lämnade den en nettobehållning på 36,934 kronor, år 1901 på 42,872 kronor och år 1902 på 46,682 kronor; och detta på en areal af allenast 2,701 hektar. I Preussen lämna statsskogarne — och det märkliga är att statsskogarnes areal i Preussen är ungefär densamma som i vårt land — en afkastning af mellan 70 och 80 millioner mark om året, då våra statsskogar ännu icke hafva kommit upp till mer än 8 millioner kronor om året.

Intet yrke kan reda sig utan trä, och af tusen olika slag är trädens användning, från tändstickan till mastspiran, från den minsta lilla leksak till de skyhöga palatsen, från risbränslat i fattigmans koja till eldbrasan i rikemans hus. Lifvet är icke möjligt, säger en författare, utan trä.

Men skogen är oundgänglig icke allenast ur ekonomisk synpunkt. Den har fastmer en mycket stor klimatologisk, sanitär och strategisk betydelse.

Såsom herrarne veta, modererar skogen temperaturen. Tem-

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

peraturen i det inre af träden, hvilka äro organiska väsenden, är olika mot den omgifvande luftens, lägre under sommaren och högre om vintern. Detta gör, att skogen svalkar om sommaren, men värmer om vintern; och det ordspråket i folkets mun, som säger, att »skogen är fattigmans tröja», är icke ett tomt talesätt.

Den sanitära betydelsen af skogen hafva vi i vårt land redan erkänt därigenom, att vi hafva anlagt sanatorier just i skogstrakterna.

Angående skogens strategiska betydelse behöfver jag icke säga många ord, då ju hvar och en mycket väl vet, att slutna skogsbestånd utgöra lefvande palissader och bålverk och bilda, kan man säga, fästningar, som, om de försvaras, icke äro så lätta att intaga.

Med hvad jag nu haft äran anföra har jag velat framhålla, att jag icke kan tänka mig ett ämne, som är af större vikt och af större praktisk betydelse för ungdomen att lära och förstå än just detta. Undervisningen i skogsvård förtjänar enligt min mening att blifva ett hufvudämne i våra lärosalar, från folkskolans och seminariernas till högskolornas och universitetens. Frågan gäller ju för framtiden Sveriges vara eller icke vara. Det är enligt min mening en försvarsfråga af den allra största vikt och betydelse.

Jag skall nu till sist be att få bemöta några af de utaf utskottet anförda skäl, hvilka varit bestämmande för dess beslut.

Utskottet säger till en början: »Det torde ej lida något tvifvel om att ett hos ynglingen väckt intresse skall föranleda den mognade mannen till nyttig verksamhet inom området för hans ungdoms ideal, och det ligger därför ock säkerligen en riktig tanke i den hänvändning till ungdomen, som af motionären åsyftas, men utskottet har icke funnit sig öfvertygad om riktigheten af det *utkast*, som i motionen innehålles». Jag undrar om utskottet funnit sig mera öfvertygad, om motionen innehållit en utförligare motivering. Hade det hos utskottet funnits något lifvigare intresse för frågan, så hade utskottet säkerligen i detta afseende tillsport motionären, som naturligtvis med största beredvillighet skulle hafva lämnat upplysningar, som på grund af motionärens mångåriga arbete i frågan möjligen kunnat för utskottet vara af något värde och måhända föranledt utskottet att komma till ett annat slut.

Vidare säger utskottet: »Utskottet håller före, att barnens och ungdomens kännedom om och intresse för skogen, dess skönhet och nytta, dess alsters ombärlighet och farorna af dess förstörelse böra kunna vinnas såsom biprodukt af lektionerna i dessa ämnen». Jag tror däremot, att lektionerna i dessa ämnen måste bedrivas så, att däraf icke åstadkommas några biprodukter, utan att det i stället blir hvad man med afseende å ämnets vikt kan kalla en hufvudprodukt.

Vidare säger utskottet: »Tillgång på skogar med ordnad skötsel finnes icke öfverallt». Det är sant: det finnes icke på våra torg och gator, icke heller på våra kala slättmarker; men

om utskottet slagit upp domänstyrelsens berättelse för år 1900, så hade utskottet funnit, att inom Norrbottens län finnas 206 allmänna skogar, inom Västerbottens län 457, inom Jämtlands län 189, inom Västernorrlands län 174, inom Gäfleborgs län 106, inom Kopparbergs län 134, inom Värmlands län 195, inom Örebro län 164, inom Västmanlands län 272, inom Uppsala län 459, inom Stockholms län 308, inom Södermanlands län 313, inom Östergötlands län 437, inom Gottlands län 70, inom Skaraborgs län 512, inom Älfsborgs län 396, inom Göteborgs och Bohus län 448, inom Kalmar län 275, inom Jönköpings län 432, inom Kronobergs län 262, inom Hallands län 231, inom Blekinge län 41, inom Kristianstads län 270 och inom Malmöhus län 87, således tillsammans 6,439 allmänna skogar med en sammanlagd areal af 6,579,157 hektar 46 ar.

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.*

Vidare säger utskottet, att det »hyser större tillit till redan allmänt anlagda skolträdgårdar såsom skapare af skogsälskare». Det är utskottets åsikt; men min är den, att detta blott är ett palliativ och att däraf icke blir annat än en onyttig lek, hvar-
emot motionen afser, att det måtte bli allvar och lif i den leken.

Vidare säger utskottet: »Insikt i skogshandteringen — äfven af mycket blygsamma dimensioner — torde icke kunna förvärfvas i skolor, ty dessa äga icke förutsättningar för att drifva undervisningen med den intensitet, som erfordras för att gifva eleverna herravälde öfver det föreliggande verksamhetsfältet, emedan skolans uppgift är att förbereda och grundlägga men ej att i detalj inlära den kommande lifsgärningen.» Enligt min åsikt är detta endast ett de obotfärdigas förhinder; ty vill man saken, så nog kan man ordna undervisningen så, att den — mänskligt att se — kan blifva till nytta och välsignelse för landet, och då utskottet säger, att denna undervisning icke gifver eleverna herravälde öfver det föreliggande verksamhetsfältet, så kan man med skäl fråga: hur vet utskottet det?

Vidare säger utskottet: Antalet af undervisningsämnen i skolorna är dessutom redan nu så stort, att tillägget af ett eller flera ämnen skulle gifva ökad stöd åt farhågorna för det mycket omtalade och lika mycket fruktade mångläseriet. Ja, men det är just för att köra bort mångläseriet, som man skall påvisa, att det finnes viktiga, fosterländska och praktiska ämnen, som förtjäna att komma i stället för en hel hop opraktiskt vetande, som detta mångläseri uppammat och upptagit till läroämnen.

Slutligen säger utskottet:

»Den af motionären eftersträfvade »känslan för behovet af en god skogsvård» och »känslan för skogarnas bibehållande» är ett vackert bevis för hans varma intresse för saken, men lagstiftaren lär icke böra blott på grund af en känslöstämning stifta lagar, som reglera ekonomiska förhållanden, hvilka däremot böra ordnas af det mognade och beräknande förståndet.»

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

Jag har redan påvisat att frågan har icke blott en ekonomisk, utan äfven klimatologisk, sanitär och strategisk betydelse; och om också utskottet vill gifva motionären det betyget, att motionen är en frukt af motionärens känslöstämning, så bör dock af hvad jag anfört framgå, att denna känslöstämning har en reell bakgrund, som bör, såsom utskottet säger, ordnas af det mogna och beräknande förståndet.

Jag anhåller vördsamt att med anledning af hvad jag nu yttrat få yrka afslag å utskottets hemställan och bifall till min motion.

Friherre Tamm: Herr talman! mina herrar! Motionären började sitt anförande nyss med att uttrycka den förmodan, att utskottet saknade kännedom om skogarnes betydelse; och han lämnade själf en redogörelse för hvad de betydde i många hänseenden. Detta har icke varit utskottet obekant; men den del af motionärens anförande, som rörde den frågan, torde jag ej behöfva vidröra, eftersom dock hans framställning gick ut allenast på införande af undervisning i skogsvård.

Utskottet har med afseende å skogsvården inhämtat, att under det ännu för omkring fyrtio år sedan föga åtgjordes för en förbättrad skogsvård i vårt land, hafva under den sista tiden oerhörda framsteg varit att påvisa i detta afseende. I huru många fall var det väl, som enskilde förr hade i sin tjänst anställde skicklige skogsförvaltare, och huru är det nu? Hvad hade då blifvit åtgjordt med afseende å förvärfvande för statens räkning af skogar, hvilka kunde ägnas en omsorgsfull vård? I detta afseende hafva högst betydande åtgärder vidtagits; stora summor hafva nedlagts å skogsköp och en talrik personal anställts för skogens vård med resultat äfven att skogarnes afkastning betydligt ökats. Är manne icke denna erfarenhet af sådant slag, att man kan säga, att inom vårt land finnes en alldeles klar uppfattning af skogarnes betydelse? Till denna Riksdag har framkommit en kunglig proposition om antagande af en skogslag; och sedan denna proposition framkom, hafva här en mängd motioner väckts af olika innehåll, men alla syftande till samma mål, nämligen att så vidt möjligt bevara skogskapitalet, öka intresset för skogarne och befordra deras framtid.

I sammanhang härmed kan jag dock icke dölja för mig den uppfattningen, att nu en strömning går genom hela vårt folk med afseende just på det stora ämnet för den kungliga propositionen. När sådana stämningar komma, bör man noga taga sig till vara för att lyssna till hvilka uppslag som helst; ty det är icke sagdt, att de alla äro utarbetade med den omsikt, som kräfves för att man skall kunna därpå bygga en lagstiftning.

Motionären klandrade, att utskottet kallat hans motion ett utkast; och han har betydligt kompletterat densamma i dag. Jag vågar påstå, att denna motion är af sådant innehåll, att den, med undantag för de uttalanden, som af utskottet betecknats

såsom känslöstämningar, icke innehåller mycket vägledande. Motionären frågade nu: om motiveringen varit längre och innehållsrikare, hvad skulle utskottet då ha gjort? Jo, det beror på hvad denna motivering kommit att innehålla — jag kan icke säga, hvad utskottet skulle hafva gjort i anledning af en motivering, som utskottet icke känner.

Det ämne, som motionen egentligen berör, var föremål för sista afdelningen af motionärens anförande — nämligen frågan om införande af undervisning i skogsvård vid läroverken, såväl elementarläroverk som folkskolor, ja, slutligen äfven vid universitetet. Jag föreställer mig, att utskottet ändock haft rätt, när det säger, att den teoretiska undervisningen i skolan ej bör belastas med flera ämnen. Den föregående ärade talaren hade den uppfattning, att många improduktiva ämnen borde få vika för sådana af fosterländsk innebörd. Ja, för så vidt improduktiva ämnen läsas i skolorna, håller jag gärna med om att sådana ämnen böra få vika; men fråga är dock, om de ämnen, som nu läsas i skolorna, kunna anses vara af beskaffenhet att böra vika för en sådan rent praktisk undervisning som den i skogsvård. Och jag har den bestämda uppfattningen att, om denna undervisning i skogsvård skulle komma att ersätta studiet i logik, så skulle vi snart hafva att vid riksdagarne motse många motioner af beskaffenhet att ej böra inom Riksdagen väckas.

Det har klandrats, att utskottet sagt, att lektionerna i botanik och naturlära skulle kunna så bedrifvas, att man som biprodukt erhöle större intresse för och större kännedom om skogen. Motionären ville, att detta skulle utgöra hufvudprodukten. Jag ber att få påpeka, att det ej är gifvet, att en biprodukt skall vara en dålig produkt, utan biprodukten kan, som i detta fall, vara af beskaffenhet att främja det eftersträfvade målet. Och när motionären höll före, att exkursioner för praktiskt inskärpande af hvad vid den teoretiska undervisningen meddelats skulle komma att lämna bättre resultat, än skolträdgårdarne nu i det hänseendet göra, därför att skolträdgårdarne äro bara lek, så vill jag fråga: hurudana, tro herrarne, skola dessa exkursioner vara, om man vill väcka ungdomens intresse? Jo, just en lek, och med denna lek som lockbete vinner man ungdomen. Skicka ut en exkursion med en kaffepanna i spetsen, så följa barnen gärna med; bjud dem på frukost och lekar — detta är ej något bevis på att det ej ligger allvar i en sådan undervisning.

Men just en sådan undervisning har dock på enskildt initiativ blifvit försökt på flera ställen i vårt land. Det är en förening, som heter, tror jag, Sveriges skogsmannaförbund, som satt sig före att visa barnen, huru det går till vid skogsarbeten; och ett liknande program har äfven en annan förening gjort till sitt — föreningen för skogsvård i Sverige. Man har sålunda att hoppas, att på de ställen, där det låter sig göra, där välordnade skogar

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

och lämpliga instruktörer finnas, detta skall vinna efterföljd; och utskottet har också uttalat sig i den riktningen. När nu utskottet sagt, att sådana skogar icke finnas öfverallt, så vågar jag påstå, att detta är en alldeles obestridlig sanning. Ty invid städerna finnas, med få undantag, icke tillgång på skogsmark; och äfven inom åtskilliga sträckor af landsbygden, särskildt i slättbygder, är det fallet, att i skolans närhet ej finnas skogar, underkastade en ordnad hushållning med plantering. Visserligen har staten stora domäner i flertalet eller alla provinser, men detta gör dock ej till fylles; ty, så vidt jag vet, består skogskulturen i öfre Norrland icke i sädd och plantering utan i beredande af skogsskydd, i en på forstliga grunder ordnad afverkning och sparande af skog. Det torde sålunda vara sant, hvad utskottet säger, att skogar, lämpade för praktiskt inpräntande af hvad i skolan teoretiskt inlärts, icke öfverallt stå till buds; och lika sant är äfven utskottets uttalande, att den enskilde skogsägaren ej torde vara så särdeles trakterad af, att en mängd oerfarna personer komma och erbjuda sitt biträde i ganska allvar samma arbeten.

Motionären frågade, huru utskottet kan veta, hvad resultatet skulle blifva af en undervisning, sådan utskottet tänkt sig densamma. Ja, därpå kan jag ej gifva något svar, men jag tror att motionären likaså skall komma till korta, om man ber honom upplysa, hvad han vet om de resultat, till hvilka den undervisning, som han föreslagit, skulle leda.

Jag tror, att det icke är klokt att beskylla en oliktankande för bristande fosterlandskärlek. Motionären antog, att sådan icke funnes hos utskottet. Jag tror, att man kan säga, att det är bättre att låta bli än att framställa en sådan anklagelse.

På grund af hvad jag anfört, ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Törner: Herr talman! Mina herrar! Jag har med mycken uppmärksamhet åhört det fosterländska och poetiska anförande, som den ärade motionären här hållit och hvori han sökte framhålla våra skogars stora betydelse för landet både ur ekonomisk, sanitär och strategisk synpunkt. Jag gillar till fullo dessa hans uttalanden, men ehuru jag det gör, kan jag icke ansluta mig till den i hans motion gjorda hemställan, och detta af det skälet, att jag anser hans förslag vara praktiskt utförbart, åtminstone hvad de allmänna läroverken beträffar. Undervisningen i botanik — det ämne, som väl skulle, åtminstone delvis, omfatta skogarne — drifves nu på ett helt annat sätt än förut. Den inskränker sig ej till insamlandet af ett större eller mindre antal växter, utan man läser äfven så kallad generell botanik. Där lär man ynglingarne växternas lif, trädens betydelse m. m., och därigenom skänker man dem redan från lägsta klassen sådana

kunskaper, som böra för framtiden hos dem väcka håg och lust äfven för skogsvården. Men skulle denna undervisning utsträckas ända därhän, att man praktiskt öfvade skogsvård, skulle man gå så långt i detalj, att man lärde barnen att plantera träd och så frö och att veta, vid hvilken ålder träd böra afverkas m. m., då tror jag, att man pålägger läroverken något, som ligger utom deras gebit och som skulle bidraga att öka arbetet, ja, jag vågar säga *mångläseriet*. Ty det finnes redan nu mångläseri, ja öfveransträngning. Komme detta ämne in, tror jag ej, att följden blefve, att något annat ämne make å sig eller utgå — jag kan icke inse, hvilket ämne detta skulle kunna gälla; utan följden blefve nog, att det nya ämnet komme att utgöra ett plus, som komme till och ökade öfveransträngningen, på samma gång man ej hade någon motsvarande nytta däraf.

Vid folkskolorna på landet skulle däremot detta förslag kunna genomföras; och sådant sker delvis redan nu. Men i städerna — huru skulle man väl på flertalet ställen bära sig åt för att kunna tillämpa detta, då man kanske skulle nödgas färdas flera mil för att nå en plats, där praktiska öfningar kunde ifrågakomma.

Det är egentligen detta, jag velat framhålla — att motionärens tanke på obligatorisk undervisning i skogsskötsel och praktisk tillämpning af de teoretiskt inhämtade kunskaperna genom elevernas deltagande i skogsarbeten är något, som man vid tagen närmare kännedom om förhållandena måste beteckna som outförbart.

Jag får således yrka afslag å motionen och bifall till utskottets hemställan.

Herr af Ekenstam: Herr grefve och talman! Mina herrar! Den tanke, som ligger till grund för motionärens framställning, har synt mig så behjärtansvärd, att det vore orätt, om den finge falla, utan att ett ord yttrades till förmån för densamma, från någon annan än motionären. Då motionären framlagt denna sin motion, har naturligtvis för honom först och främst varit bestämmande det varma intresse för våra skogar, hvaraf han är besjälad; men då han tänkt sig de anordningar, han här föreslagit, har nog, mera eller mindre medvetet, därunder legat något annat — något som vi jurister helt visst ofta hafva kännning af i synnerhet i aflägsna trakter, där Kungl. Maj:ts hushållningsförordningar ej sällan vålla åtskilliga svårigheter — det nämligen, att inbyggarna på många håll i vårt land känna dessa förordningar, hvilka inskränka deras förut hafda frihet, såsom ett intrång i deras nedärfda, traditionella oberoende. Det är detta, som gör, att de hafva så svårt att underordna sig dylika förordningar. Den tanken är därför icke oviktig eller oriktig, att man bör söka redan under skoltiden lämna undervisning i skogsfrågorna och

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

hvarför lagar och författningar i sådana afseenden behöfvas. Det är visserligen sant, att vi i allmänhet ännu icke i vårt land äga sådana lagar, men vi äro ju på väg att få dem; och just därför synes det mig ej ligga något oegentligt i att tänka sig en sådan undervisning som den här ifrågasatta om skogarnes värde för vårt land och om hvad som kan och bör göras för att bevara dem. Men därför att jag hyllar den åsikten, är det ej sagdt att jag fordrar, att en sådan undervisning skall ingå i läroplanen som ett själfständigt, från den öfriga naturläran alldeles skildt ämne. Oaktadt sålunda jag kan vara med om att undervisning i skogsvård inrangeras under hufvudämnet naturlära, synes mig en sådan skrifvelse, som här föreslagits, vara af den allra största nytta; ty så som undervisningen i naturlära nu på många håll bedrifves, är det ofta nog endast en rent teoretisk kunskap, som bibringas; och en sådan är det icke, som här afses och som kan göra den åsyftade nyttan.

Jag minnes själf från den tid, då jag satt på skolbänken, huru vid undervisningen hänsynen till omständigheterna i det praktiska lifvet ansågs vara ytterligt underordnad. Det var nästan så, att man ansåg den vara något föraktligt, något som bortskymde hvad som förklarades vara själfva hufvudsaken, nämligen att få den bokliga insikten; och huru denna ställde sig till de förhållanden, som vi sedermera i lifvet skulle möta, var något som vi mycket sällan fingo veta. Det kan därför hända, att om det icke uttryckligen framhålles, att denna undervisning i skogsvård — den må nu vara själfständig eller ingå såsom en integrerande del i naturläran — skall innefatta icke endast kunskap om trädens byggnad, huru mångkantigt barret är o. s. v., utan äfven tillämpning å de praktiska förhållandena, den kommer att helt enkelt ställa sig så, att den för visso icke lämnar kännedom eller intresse för skogen eller insikt om den nytta, som dess rätta skötande medför.

Det är ur denna synpunkt jag anser det vara synnerligen viktigt, att Riksdagen ville i denna fråga, där Riksdagen icke har bestämmanderätt, hos Kungl. Maj:t påpeka, det vill säga önskvärdheten af att undervisning i skogsvård i en eller annan form, såsom själfständigt läroämne eller integrerande i naturläran, på det sättet i skolorna upptages, att verkligen hos den uppväxande ungdomen ej blott inskärpes kunskap om nödvändigheten af våra skogars bibehållande, utan äfven ingjutes det intresse, som behöfves för att denna kunskap skall hafva någon vikt och värde.

Då jag emellertid icke kan vara med om den kläm, till hvilken motionären kommit, tager jag mig friheten föreslå, att Första Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen må i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder i syfte, att undervisning i skogsvård och därtill hörande ämnen må införas i vårt lands skolor, och att jämväl skolornas

lärjungar må, där så kan ske, sättas i tillfälle att under lämplig ledning deltaga i sådd, plantering och andra förekommande skogsvårdsarbeten.

Herr af Burén: Jag skall anhålla att få afstå från mitt yrkande och biträda det, som framlagts af herr af Ekenstam.

Medan jag har ordet, vill jag emellertid i korthet säga, att då den ärade ordföranden i utskottet nämnde, att jag skulle hafva sagt, att det vore bristande fosterlandskärlek hos utskottet, så är detta något, som jag aldrig sagt; utan jag sade, att för att åstadkomma en sådan sak som att sätta våra ödeland i skogbärande skick, fordrades jämte kunskap och undervisning äfven fosterlandskärlek, och jag sade vidare, att tendensen nu är den, att yxan skall gå: man anser att skogen nog räcker i vår tid. Den tendensen tror jag icke att den ärade ordföranden kan jäfva, men om en sådan tendens fortfarande får göra sig gällande, så kan man befara, att dessa ödeland komma att ökas i stället för att minskas. Jag sade äfven, att det finnes två vägar att gå: den ena är lagvägen och den andra är att uppfostra våra barn så, att den privata skogshushållningen en gång kan öfvertaga ansvaret för bedrifvandet af samma skogsbruk, som är fastslaget för de *allmänna* skogarne i vårt land. Jag tror icke att det för de *enskilda* skogarne finnes några andra vägar för att komma till detta mål, som jag anser vara så ytterst angeläget för vårt land.

Grefve Lewenhaupt: Herr talman, mine herrar! I avslutning till hvad som yttrades af den näst siste ärade talareren, ber jag att få instämma i det sympatiuttalande, som han gjorde för den högt ärade motionärens förslag. Jag tror visserligen för min del, hvad beträffar obligatorisk undervisning i skogsskötsel och skogsvård i våra skolor, att det möjligen ännu kan vara något förhastadt att yttra sig om huruvida en sådan undervisning verkligen är lämplig eller icke. Med afseende först och främst å elementarläroverken är det ju där mycket svårt att skaffa sig åskådningsmaterial för undervisningen, då ju dessa läroverk äro förlagda till städerna. Likaså torde de folkskolor, som äro förlagda till städerna, hafva ganska svårt att skaffa sig åskådningsmaterial eller att låta lärjungarne utföra sådd af skogsfrö eller plantering af plantor å skogsmark, och därförutan torde undervisning i skogsvård icke vara lätt att åstadkomma. Men hvad angår våra folkskolor på landet, torde de flesta liksom jag hafva sig bekant, att där idkas verkligen praktisk skogskultur. Det finnes en paragraf i folkskolestadgan, som säger, att folkskolebarn må undervisas i trädgårdsskötsel. Nu händer det, att lämplig undervisning i trädgårdsskötsel icke allestädes kan beredas, och då hafva många skolröd ansett, att i stället för trädgårdsskötsel kunde införas undervisning i skogskultivering. Detta bru-

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

kar gå till på det sättet, att på våren en skogsägare genom lämpliga underhandlingar med skolrådet får tillåtelse att använda en del af de större skolbarnen till att utföra skogsplantering och sådd af skogsfrö. För min del tror jag, att detta verkat hälso- samt och undervisande samtidigt, ty det skapar naturligtvis hos den uppväxande ungdomen ett begrepp om huru våra skogar kunna på ett lämpligt sätt återplanteras, och det tager bort den sedan gammalt inrotade ringaktningen för skogskultur och skogsvård. Men som vi veta, finnas många olika sätt att tyda folkskolestadgan. Det lärer finnas folkskoleinspektörer som anse, att ett sådant tillämpande af denna paragraf, att barnen få deltaga i skogsplantering, icke skulle vara förenligt med paragrafens rätta tolkning — mig synes det att denna paragraf afser, att folkskolebarnen böra sysselsättas med någonting praktiskt i fria naturen, vare sig trädgårdsskötsel eller skogskultur, och så tillämpas det också på åtskilliga håll. Emellertid vill jag hemställa, huruvida icke det vore lämpligt att i motiveringen inskjuta en passus om att en praktisk undervisning i skogskultur bör införas på de ställen, där det verkligen kan låta sig göra.

Jag har för öfrigt intet yrkande att göra.

Herr Törneblad: Herr grefve och talman, mine herrar! I likhet med hvad jag flere gånger har framhållit här i kammaren, vill jag äfven denna gång varna för att aflåta en skrivelse i hast, en skrivelse hvars konsekvenser man icke kan beräkna. Ett är betydelsen af våra skogar och uppfattningen af deras värde och vikten af deras rätta vård; ett annat är den betydelse, som läran om skogsvården kan komma att praktiskt få uti våra läroverk, lägre och högre. Införandet af praktiska läroämnen både i folkskolan och i de allmänna läroverken afgöres icke i hast; det fordras en ganska noggrann utredning, i hvad mån det ena kan ske, utan att det andra lider däraf. Lärjungarnes uppfattningsförmåga på vissa sådana områden, såsom t. ex. det nu omtalade, är icke alltid sådan, att värdet af en undervisning i dylika ämnen motsvarar förlusten på andra områden, där uppfattningsförmågan är alldeles tillräcklig för den utbildning, på hvars grund sedermera den allmänna bildningen och insikten samt möjligheten att tillägna sig den ena eller den andra åskådningen kan och måste byggas.

Hvad särskildt läran om skogsvården angår, behöfver jag icke annat än påminna kammaren därom, att åsikterna om den rätta skogsvården äro så delade, att vi väl kunna komma att motse ganska vidlyftiga diskussioner om det förslag till skogslag, som nu föreligger. Hvad här talats om skogarnes klimatologiska betydelse är vidare från vetenskaplig ståndpunkt i så hög grad omtvistadt, att en undervisning däri skulle blifva svår att utföra, utan att man komme att stå på ett, jag skulle nästan vilja säga

gungfly. Det är nämligen så tvifvelaktigt, hvilken betydelse skogarne hafva i klimatologiskt hänseende, att åsikterna därom långt ifrån hafva stadgat sig.

Men framför allt är det af stor vikt, att man icke inför ett nytt ämne på sådant sätt, att man, utan att vara säker om värdet af detsamma, dock kan vara förvissad om att det kommer att bidraga till mångarbetet eller mångslöjden på både det ena och det andra området af läroverken.

Jag skall på de skäl jag nu anfört, hvilka visserligen skulle kunna åtskilligt förfullständigas och utvecklas, tillåta mig att yrka bifall till utskottets förslag.

Friherre Rappe: Herr grefve och talman, mine herrar! Då det här är fråga om en länk i det pånyttfödningsarbete, som jag hoppas skall blifva allt mera verksamt i vårt land, kan jag icke annat än skänka motionen och dess syfte mitt fulla gillande. Det är här, så att säga, meningen att vår uppväxande ungdom och vår uppväxande skog skola träda i fostbrödralag tillsammans. Det är här fråga om att det uppväxande släktet skall veta att skatta den stora vinst vi hafva af att skogen vårdas, att skogen frodas. Det är här också afsikten att, liksom på andra områden, vår själfständighet skall främjas genom den omvårdnad, som kommer skogarne till del.

Då nu i det skrifvelseförslag, som af herr af Ekenstam framlagts, icke är fråga om annat än en skrifvelse till Kungl. Maj:t, uti hvilken i allmänna ordalag anhålles, att Kungl. Maj:t måtte utreda, på hvilket sätt och under hvilka villkor en noggrannare undervisning och ett bättre begrepp om vår skogsvård skall kunna bibringas vår uppväxande ungdom, kan jag icke annat än på det lifligaste förorda detta skrifvelseförslag och biträda detsamma.

Jag ber sålunda, herr talman, att få yrka bifall till herr af Ekenstams skrifvelseförslag.

Herr af Burén: Blott några få ord till följd af den ärade talarens på stockholmsbanken yttrande, att åsikterna äro så delade i afseende å huru man skall handtera skogarne. Ja, det är sant; man har sådana åsikter, att somliga anse, att blädning är det bästa, under det att andra anse, att trakthuggning är det bästa. Jag tror att man i detta afseende måste rätta sig efter de olika förhållanden, som finnas inom vårt land. Men i ett äro åsikterna alldeles fullkomligt klara, och det är däri, att man skall söka bevara skogskapitalet och öka dess afkastning. Detta är en gemensam önskan hos alla skogsmän och alla dem, som något ägnat sig åt skogshandtering.

Äfven sade samma talare, att det är mycket omtvistadt, hvilken inverkan skogarne utöfva på de klimatiska förhållandena.

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
införande i
vissa skolor
af under-
visning i
skogsvård.
(Forts.)*

Det vet jag mycket väl, men hvad som ligger alldeles klart för det sunda förståndet, kan man väl ändå icke neka till. Uppenbart är, att kala marker äro mera utsatta för den kalla nordavindens deprimerande inverkan, än hvad fallet är med skogs-trakter, där skogen skyddar och bringar kulturväxterna till tidigare mognad. Att den lilla växtvärlden har inverkan på temperaturen, det, säger en författare, är en påtaglig sanning, och är detta en påtaglig sanning hvad den lilla växtvärlden angår, måste det väl i ännu högre grad gälla, då det är fråga om växtvärldens största representanter eller våra skogar. Skogen såsom nyttig vattenbehållare lärer väl numera icke kunna bestridas.

Herr Billing: Herr grefve och talman, mina herrar! Man må vara huru varmt intresserad för denna sak som helst, så bör man väl i allt fall litet se på själfva ordalagen och innehållet i det föreliggande skrivelseförslaget, innan man bifaller det. Gör man det, måste man väl finna, att det är alldeles omöjligt att bifalla det, så vida man verkligen skall mena hvad man skriver. Här begäres, att åtgärder måtte vidtagas »i syfte att undervisning i skogsvård och därtill hörande ämnen må införas i vårt lands skolor». Först och främst kan man fråga: undervisning i skogsvård och *därtill hörande ämnen* — huru många äro de och hvilka äro de? Vidare: »må införas *i vårt lands skolor*». Där är icke sagdt, *i hvilka* skolor denna undervisning skulle införas; i detta uttryck innefattas icke blott folkskolor och allmänna läroverk, utan äfven flickskolor, samskolor, väfskolor, apotekareskolor och alla andra slag af skolor. Det går icke an att bifalla förslaget åtminstone i den formulering, som det nu har.

För resten ber jag att få instämma i hvad herr Törnebladhs sade, att, huru intresserad man än må vara af denna sak, kan det väl omöjligens vara lämpligt att så här på stående fot begära en reformering af vårt lands skolväsende, ty det är det ju man i själfva verket begär, då man nu vill införa ett nytt ämne utan att på något sätt utreda, huru det skall gå med de andra ämnena.

Jag tror icke, att någon kan vara mera intresserad än jag i fråga om våra skogar, men detta skrivelseförslag anser jag verkligen vara omöjligt att antaga, och jag ber därför att få yrka bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att beträffande förevarande utlåtande yrkats, dels att hvad utskottet hemställt skulle bifallas, dels ock, af herr *af Ekenstam*, att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder i syfte att undervisning i skogsvård och därtill hörande ämnen må införas i vårt lands skolor, och att jämväl skolornas lärjungar må, där så kan ske, sättas i till-

fälle att under lämplig ledning deltaga i sådd, plantering eller andra förekommande skogsvårdsarbeten.

Sedermera gjordes propositioner i enlighet med dessa yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till utskottets hemställan, hvilken förnyades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Vid förnyad föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskotts den 31 nästlidne mars och den 1 innevarande april bordlagda utlåtande n:o 9, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ordningen och grunderna för upprättande af förslag till utnämningar och befordringar inom armén, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet de under sammanträdet aflämnade kungl. propositionerna.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 42, till Konungen, angående beviljande af vissa förmåner för enskilda järnvägsanläggningar.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Brehmer* från och med den 16 till och med den 30 i denna månad.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 2,51 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.